

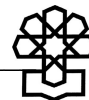
مطالعه تطبیقی سیاست‌های کلی (۱)
نگاهی اجمالی به جایگاه سیاست‌های کلی
در قوانین اساسی برخی از کشورها
(ویرایش دوم)

کد موضوعی: ۲۴۰

شماره مسلسل: ۸۹۶۴

خرداد ماه ۱۳۸۷

دفتر: مطالعات حقوقی

به نام خدا

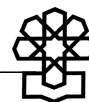
**مطالعه تطبیقی سیاست‌های کلی (۱)
نگاهی اجمالی به جایگاه سیاست‌های کلی
در قوانین اساسی برخی از کشورها
(ویرایش دوم)**

در اغلب نظام‌های سیاسی جهان، می‌توان مفهومی مشابه با سیاست‌های کلی نظام مشاهده کرد. از این میان، برخی از کشورها در قانون اساسی خود به مسئله سیاست‌های کلی پرداخته‌اند. در برخی دیگر از کشورها در قانون اساسی اشاره روشنی به سیاست‌های کلی نظام و مسئله تعیین آن نشده است. با وجود این در عمل، با مسئله سیاست‌های کلی مواجه شده‌اند. به غیر از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، از ۱۷۶ قانون اساسی بررسی شده، ۹۷ مورد به سیاست‌های کلی نظام و مسئله تعیین آن اشاره کرده و ۸۰ مورد آن را مسکوت گذاشته‌اند. بدین ترتیب، ۴۴ درصد از قوانین اساسی فاقد مفهومی صریح در این خصوص بوده و بقیه ۵۶ درصد، دارای حداقل یک بند (از یک اصل) درباره تعیین سیاست‌های کلی نظام است. در جدول شماره (۱) مشخص شده است که آیا در قانون اساسی کشور مذکور، مفهومی قابل مقایسه با مفهوم سیاست‌های کلی وجود دارد یا خیر. در جدول ۲، با بررسی قانون اساسی ۹۷ کشور و با توجه به نوع نظام سیاسی هر یک از کشورها (از حیث ریاستی، پارلمان یا ریاستی - پارلمانی)، شرح مختصری راجع به نهاد تدوین و تصویب‌کننده سیاست‌ها و ارتباط میان قوای حکومتی بر اجرا و نظارت بر اجرای سیاست‌ها، قید شده است. تبعاً هدف تحقیق، صرفاً آشنایی اجمالی با جایگاه مفهوم سیاست‌های کلی در نظام حقوق اساسی کشورهای مورد بررسی بوده است و شرح تفصیلی‌تر نیازمند پژوهش‌هایی مستقل است.

جدول ۱

	آذربایجان		برمه
*	آرژانتین		بروندی
	آفریقای جنوبی	*	بلاروس
	آفریقای مرکزی	*	بلژیک
*	آلبانیا	*	بلیز
*	آلمانی	*	بنگلادش
*	آمریکا		بنین
	آنتیگو و باربودا	*	بوتان
*	آندورا	*	بورکینافاسو
*	آنگولا	*	پاراگوئه
	اتیوپی	*	پاکستان
	اردن	*	پاناما
*	ارمنستان	*	پرتغال
	اروگوئه		پرتو ریکو
	اریتره	*	پرو
*	ازبکستان	*	تاجیکستان
*	اسپانیا	*	تایوان
*	استرالیا		تایلند
*	استونی		ترکمنستان
*	اسلواکی	*	ترکیه
	اسلونی		ترینیداد
	اطریش		توالو
*	افغانستان	*	توگو
	الجزایر	*	تونگو
*	السالوادور		تونس
*	امارات	*	تیمور شرقی
	اندونزی	*	جزایر سلیمان
*	انگلیس		جزایر مارشال
	اوکراین	*	جمهوری دومینیک
	اوگاندا		جورجیا
*	ایتالیا	*	جیبوتی
*	ایرلند	*	چاد
	ایسلند		چچن
	باربادوس		چک
	باهاماس		چین
	بحرین	*	دانمارک
	برزیل		دومینیکا
*	برمودا		رواندا

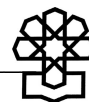

*	کره جنوبی	*	روسیه
*	کره شمالی	*	رومانی
*	کلمبیا	*	زامبیا
*	کنگو		زیمبابوه
*	کوبا		ژاپن
	کوموروس	*	ساحل عاج
*	کویت		ساموا
	کیریباتی		سائو تومه
*	گابن	*	سری لانکا
	گرانادا	*	سنت کریستوفر
	گواتمالا		سنت لوسیا
	گویان		سنت وینسنت
*	گینه		سنگاپور
*	گینه استوایی	*	سنگال
*	گینه بیسائو		سوازیلند
	گینه پاپوا	*	سودان
*	لاتویا	*	سورینام
	لایبیریا	*	سوریه
	لائو		سومالی
*	لبنان		سوئد
	لسوتو	*	سوئیس
	لوکزامبورگ	*	سیرالئون
*	لیبی	*	سیشل
*	لیتوانیا		شیلی
	لیختنشتاین	*	عربستان
*	ماداگاسکار	*	عمان
*	مالاوی	*	عنا
	مالتا	*	فرانسه
*	مالدیو		فنلاند
*	مالزی	*	فیجی
	مالی		فیلیپین
	مجارستان	*	قبرس
*	مراکش	*	قزاقستان
*	مصر	*	قطر
*	مغولستان	*	کامرون
	مقدونیه		کانادا
	مکزیکو		کاستاریکا
*	موریتانیا	*	کامبوج
*	موزامبیک		کرواسی

	وانواتو	*	مولدوا
	واتیکان		موناکو
	ونزوئلا		میکرونزی
*	ویتنام	*	نامیبیا
*	هائیتی		نپال
*	هلند		ناورو
	هند		نروژ
*	هندوراس	*	نیجریه
*	یمن		نیکاراگوئه
*	یوگسلاوی		نیو
*	یونان		نیوزیلند

به نظر می‌رسد مسئله تعیین سیاست‌های کلی کشور با نوع نظام سیاسی کشور در ارتباط است. بدین ترتیب که از تحلیل جدول فوق می‌توان دریافت که حدود ۷۲ درصد کشورهای که تعیین سیاست‌های کلی کشور بر عهده مقنن است، دارای نظام سیاسی نیمه‌ریاستی هستند. این کشورها عبارتند از: ازبکستان، اوکراین، تاجیکستان، کره شمالی، مغولستان، مولدوا، ویتنام و یمن. همچنین، حدود ۷۰ درصد کشورهای که تعیین سیاست‌های کلی کشور بر عهده رئیس‌جمهور است، دارای نظام سیاسی ریاستی هستند. این کشورها عبارتند از: آفریقای مرکزی، اریتره، افغانستان، تونس، جمهوری دموکراتیک کنگو، جیبوتی، عاج، سورینام، سیشل، غنا، قرقیزستان، کامرون، کلمبیا، کوبا، گینه، گینه استوایی، مالاوی، مالدیو و هندوراس. علاوه بر این، حدود ۶۰ درصد کشورهای که در آن‌ها تعیین سیاست‌های کلی کشور بر عهده هیئت دولت و هیئت وزیران است، دارای نظام سیاسی ریاستی هستند. کشورهای مزبور عبارتند از: بحرین، برون‌دی، بنین، پاراگوئه، تایلند، جزایر مارشال، چاد، زامبیا، سودان، سیرالئون، قبرس، نیجریه و هلند.

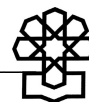

جدول ۲

شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۱	آفریقای جنوبی	ریاستی - پارلمانی	۸۵ و ۱۴۶	مقنن	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	تعیین سیاست‌های ملی بر عهده مقنن است (شوق سوم قسمت (ب) از بند «۱» اصل ۱۴۶). اجرا و پیگیری سیاست‌های مزبور نیز بر عهده رئیس‌جمهور و دولت است (قسمت (ب) از بند «۲» اصل ۸۵)					
۲	آفریقای مرکزی	ریاستی	۲۱، ۳۷، ۴۳ و ۴۵	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور به‌عنوان رئیس کشور، گرایش‌های سیاسی کشور را در مسائل اصلی و مهم تعیین می‌کند (اصل ۲۱). این سیاست‌ها، توسط نخست‌وزیر که رئیس دولت محسوب می‌شود، اجرا خواهد شد (اصل ۴۳). در مورد سیاست‌های کلی کشور، هیئت وزیران تصمیم می‌گیرد (اصل ۴۳). هرگاه مجلس سیاست‌های کلی کشور را تأیید نکند، نخست‌وزیر موظف است استعفای دولت را به رئیس‌جمهور ارائه کند (اصل ۴۵)					
۳	آلبانیا	پارلمانی	۱۰۰ و ۱۰۲	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت وزیران جهت اصلی سیاست کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۱۰۰). با این حال، معرفی رؤس سیاست‌های کلی کشور بر عهده نخست‌وزیر بوده و وی مسئول اجرای آن است (قسمت (ب) و (ج) بند «۱» از اصل ۱۰۲). همچنین، هر وزیر در حیطه صلاحیت خود، مسئول اجرای سیاست‌های کلی است (بند «۴» از اصل ۱۰۲)					
۴	آلمان	پارلمانی	۶۵	صدراعظم	رئیس‌جمهور	صدراعظم
شرح	صدراعظم مسئول تعیین سیاست کلی کشور است. وزرا در چارچوب این سیاست، به اعمال صلاحیت خود می‌پردازند (اصل ۶۵)					
۵	آنتیگو و باربودا	پادشاهی	۱۰۰	نخست‌وزیر	ملکه انگلیس	نخست‌وزیر
شرح	تعیین سیاست‌های کلی دولت بر عهده نخست‌وزیر است (مستفاد از بند «۶» از اصل ۱۰۰). اصل مزبور که در اصل درباره کمیسیون خدمات عمومی است، مقرر می‌دارد که فعالیت کمیسیون مزبور باید با سیاست‌های کلی دولت که توسط نخست‌وزیر و به صورت کتبی به آن اعلام می‌شود، سازگار باشد					
۶	آندورا	پادشاهی	۷۰	نخست‌وزیر	پادشاه	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر به عنوان رئیس دولت می‌تواند درخصوص برنامه و یا سیاست‌های کلی دولت از مجلس درخواست رأی اعتماد کند. هرگاه اکثریت نمایندگان مجلس رأی اعتماد نداد، رئیس دولت باید استعفا دهد (بند «۱» و «۲» اصل ۷۰)					
۷	آنگولا	نیمه‌ریاستی	۵۶، ۱۰۵، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۱۶ و ۱۱۷	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور جهت‌گیری سیاسی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۵۶). هیئت وزیران نیز سیاست‌های کلی دولت را تعیین می‌کند. نهادهای مختلف دولت، سیاست‌های کلی کشور و سیاست‌های دولت را اجرا می‌کند (بند «۱» از اصل ۱۰۵ و بند «۲» از اصل ۱۱۲ و اصل ۱۱۳). مجلس می‌تواند دولت را به خاطر کوتاهی در انجام سیاست‌های مزبور استیضاح کند (بند «۲» از اصل ۱۱۶). همچنین، نخست‌وزیر باید به‌طور مرتب، گزارش اجرای سیاست‌های کلی کشور را به رئیس‌جمهور اعلام کند (اصل ۱۱۷)					

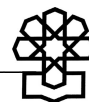
شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۸	اتیوپی	پارلمانی	۵۱، ۵۵ و ۷۴	دولت - مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت باید سیاست‌های کشور را در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و توسعه طرح‌ریزی کرده و اجرا کند (بند «۲» از اصل ۵۱). سیاست‌های مزبور قبل از اجرا باید به تصویب مجلس برسد (بند «۱۰» از اصل ۵۵). نخست‌وزیر مسئول اجرای قوانین، سیاست‌ها و تصمیمات مجلس است (بند «۳» از اصل ۷۴)					
۹	اردن	پادشاهی	۵۱	دولت - مقنن	پادشاه	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر و هیئت وزیران در مقابل مجلس، درباره اجرای سیاست کلی کشور مسئولیت دارند (اصل ۵۱). هیئت وزیران قبل از شروع فعالیت خود باید درخصوص سیاست‌های خود از مجلس نمایندگان رأی اعتماد بگیرد (اصل ۵۴)					
۱۰	ارمنستان	نیمه‌ریاستی	۸۹		رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت باید سیاست‌های کشور را در زمینه‌های مختلف مالیه، اقتصاد، مالیات، علوم و فناوری، آموزش، فرهنگ، بهداشت و تأمین اجتماعی اجرا کند (بند «۴» و «۵» از اصل ۸۹)					
۱۱	اریتره	---	۴۲ و ۴۶	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	رئیس‌جمهور باید هر سال یک‌بار در مجلس حضور یافته و درخصوص وضعیت کشور و سیاست‌های دولت به ایراد سخنانی بپردازد (اصل ۴۲). هیئت دولت به رئیس‌جمهور درخصوص تعیین سیاست‌های دولت مشاوره خواهد داد (بند «د» از اصل ۴۶)					
۱۲	ازبکستان	نیمه‌ریاستی	۷۸	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس رئوس اصلی سیاست‌های داخلی و خارجی کشور را تعیین می‌کند (بند «۲» از اصل ۷۸)					
۱۳	اسپانیا	پادشاهی	۹۷ و ۱۱۲	هیئت دولت	پادشاه	نخست‌وزیر
شرح	دولت سیاست داخلی و خارجی کشور را هدایت می‌کند (اصل ۹۷). نخست‌وزیر با مشورت هیئت وزیران می‌تواند رأی اعتماد مجلس را درخصوص برنامه و همچنین سیاست‌های کلی کشور درخواست کند (اصل ۱۱۲)					
۱۴	اسلواکی	پارلمانی	۸۶، ۱۰۲ و ۱۱۹	دولت - مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت دولت سیاست داخلی و خارجی کشور را تعیین می‌کند (بند «ز» از اصل ۱۱۹). سیاست‌های مزبور باید به تصویب مجلس برسد (اصل ۸۶). اگر ظرف شش ماه بعد از برگزاری انتخابات، مجلس سه بار سیاست‌های مزبور را تصویب نکند، رئیس‌جمهور می‌تواند مجلس را منحل کند (بند «د» از اصل ۱۰۲)					
۱۵	افغانستان	ریاستی	۶۴ و ۷۶	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	تعیین سیاست‌های اساسی کشور بر عهده رئیس‌جمهور است (بند «۲» اصل ۶۴). برای اجرای سیاست‌های اصلی و مهم کشور، دولت باید به تدوین و تصویب مقررات اجرایی بپردازد. این مقررات نباید با متن و روح قانون در تعارض باشد (اصل ۷۶).					
۱۶	الجزایر	نیمه‌ریاستی	۸۴، ۱۲۵ و ۱۳۷	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت دولت هر سال سیاست کلی کشور را به مجلس ارائه می‌کند (بند «۱» از اصل ۸۴). نمایندگان، سیاست مزبور را مورد بحث قرار می‌دهند که چه‌بسا به استیضاح دولت بیانجامد (بندهای «۳» و «۴» از اصل ۸۴ و بند «۱» از اصل ۱۳۵). رئیس دولت می‌تواند رأی اعتماد مجلس را درخصوص سیاست کلی کشور بخواهد. اگر مجلس رأی اعتماد ندهد، رئیس دولت موظف است، استعفای دولت را به رئیس‌جمهور تقدیم کند (بند «۵» از اصل ۸۴). هیئت دولت همچنین می‌تواند سیاست کلی کشور را به شورای ملی (مجلس دوم) ارائه کند (بند «۷» از اصل ۸۴ و اصل ۱۳۷)					

شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۱۷	امارات	پادشاهی	۶۰ و ۴۷	شورای عالی	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	شورای عالی امارات متشکل از امرای امیرنشین‌های مختلف امارات، به عنوان عالی‌ترین مقام کشور (اصل ۴۶) سیاست‌های کلی را تعیین می‌کند (بند «۱» از اصل ۴۷). شورای وزیران نیز به عنوان بالاترین مقام اجرایی کشور، اجرای سیاست‌های مزبور را بر عهده دارد (بند «۱» از اصل ۶۰)					
۱۸	اندونزی	ریاستی	۳	مقنن	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	مجلس سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۳)					
۱۹	اوکراین	نیمه‌ریاستی	۸۵	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس موارد مهم سیاست داخلی و خارجی کشور را تعیین می‌کند (بند «۵» از اصل ۸۵)					
۲۰	ایتالیا	پارلمانی	۹۵	نخست‌وزیر	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر سیاست کلی کشور را تعیین کرده و درخصوص اجرای آن مسئول است (بند «۱» از اصل ۹۵)					
۲۱	ایرلند	پارلمانی	۶		رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر باید رئیس‌جمهور را در جریان سیاست‌های داخلی و خارجی کشور قرار دهد (قسمت ۲ بند «۵» از اصل ۲۸)					
۲۲	بحرین	پادشاهی	۳۳، ۸۵ و ۸۷	هیئت دولت	پادشاه	نخست‌وزیر
شرح	امیر رئیس کشور است و وزرا موظفند وی را در جریان سیاست‌های کلی کشور قرار دهند (بند «۱» از اصل ۳۳). هیئت دولت، سیاست‌های کلی کشور را تعیین کرده و اجرای آنها را پیگیری می‌کند (بند «۱» از اصل ۸۵). همچنین، هر یک از وزرا، مسئولیت اجرای سیاست‌های کلی کشور را در حیطه صلاحیت خود بر عهده دارند (بند «۱» از اصل ۸۶). دولت، باید نهادهای عهده‌دار منفعت عمومی را باید به نحوی هدایت کند که عملکردشان با سیاست‌های کلی کشور منطبق باشد (بند «۲» از اصل ۸۷)					
۲۳	بروندی	ریاستی	۸۷ و ۸۸	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت وزیران سیاست کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۸۸) و دولت موظف به اجرای آن است (اصل ۸۷)					
۲۴	بنگلادش	پارلمانی	۴۸		رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر باید رئیس‌جمهور را در جریان سیاست‌های داخلی و خارجی کشور قرار دهد (بند «۵» از اصل ۴۸)					
۲۵	بنین	ریاستی	۵۵	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت وزیران سیاست کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۱» از اصل ۵۵)					
۲۶	بورکینافاسو	---	۱۱۶، ۱۱۲، ۶۱، ۳۶ و ۱۱۶	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور گرایش اصلی سیاست کشور را تعیین می‌کند (اصل ۳۶). دولت، مسئولیت دفاع از سیاست کلی کشور در مقابل مجلس (اصل ۱۱۲ و ۱۱۶) و همچنین اجرای سیاست کشور را بر عهده دارد (اصل ۶۱)					
۲۷	پاراگوئه	ریاستی	۲۴۲ و ۲۴۳	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت وزیران به دعوت رئیس‌جمهور تشکیل شده و درخصوص سیاست‌های دولت تصمیم‌گیری می‌کند (بند «۱» از اصل ۲۴۳). هر یک از وزرا نیز در حیطه امور مربوط به وزارت خود، موظف است سیاست‌های مزبور را اجرا کند (اصل ۲۴۲)					

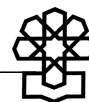
شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۲۸	پرتغال	پارلمانی	۱۸۵، ۱۹۶، ۲۰۳ و ۲۰۴	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت، متشکل از نخست‌وزیر و وزرا (بند «۱» از اصل ۱۸۶) مسئولیت تعیین سیاست‌های کلی کشور را بر عهده دارد (اصل ۱۸۵). در واقع، هیئت وزیران سیاست‌های کلی کشور را تصویب نموده و بر اجرای آن نظارت دارد (بند «۱» از اصل ۲۰۳). نخست‌وزیر نیز به عنوان رئیس هیئت وزیران، بر اجرای سیاست‌های مزبور نظارت داشته (بند «۱» از اصل ۲۰۴) و موظف است رئیس‌جمهور را در جریان سیاست‌های داخلی و خارجی کشور قرار دهد (بند «۳» از اصل ۲۰۴). دولت می‌تواند از مجلس در خصوص سیاست‌های کلی کشور درخواست رأی اعتماد کند (اصل ۱۹۶)					
۲۹	تاجیکستان	نیمه‌ریاستی	۴۹	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	تعیین رویکرد اصلی سیاست داخلی و خارجی کشور بر عهده مجلس است (بند «۳» از اصل ۴۹)					
۳۰	تایوان	نیمه‌ریاستی	۵۷	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت موظف است سیاست کشور را به مجلس اعلام کند (بند «۱» از اصل ۵۷). در صورت عدم تأیید مجلس، دولت باید در سیاست مزبور تجدیدنظر کند. البته نخست‌وزیر می‌تواند با تأیید رئیس‌جمهور، از مجلس بخواهد که دوباره تصمیم‌گیری کند. اگر در تصمیم‌گیری دوباره، دو سوم نمایندگان مجدداً مخالفت خود را با سیاست‌های کشور اعلام کنند، نخست‌وزیر یا باید سیاست جدیدی را پیشنهاد و در غیر این صورت استعفای خود را به رئیس‌جمهور تقدیم کند (بند «۲» از اصل ۵۷)					
۳۱	تایلند	پادشاهی	۸۸، ۱۹۳، ۲۱۱ و ۲۱۲	هیئت وزیران	پادشاه	نخست‌وزیر
شرح	هیئت وزیران ظرف پانزده روز پس از تشکیل شدن باید سیاست کلی کشور را به پارلمان اعلام کنند. رأی اعتماد به وزیران با توجه به سیاست‌های اعلام شده صورت خواهد گرفت (اصل ۲۱۱). در چنین مواردی مجلس نمایندگان و مجلس سنا جلسه مشترک خواهد داشت (بند «۱۲» از اصل ۱۹۳). در تدوین سیاست‌های مزبور، هیئت وزیران باید سیاست‌ها و اهداف مندرج در قانون اساسی تایلند را رعایت کند (اصل ۸۸). وزرا امور کشور را براساس اصول مختلف مندرج در قانون اساسی، قوانین و سیاست‌های کلی کشور اداره خواهند کرد. هر یک از وزرا در مقابل مجلس نمایندگان در خصوص وظایفی که بر عهده دارد، مسئول است. هیئت وزیران نیز در خصوص سیاست‌های کلی کشور در مقابل مجلس ملی (مجلس نمایندگان و مجلس سنا) مسئول است (اصل ۲۱۲)					
۳۲	ترکمنستان	ریاستی	۵۷ و ۷۸	دولت - نهاد خاص	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت وزیران پیش‌نویس سیاست‌های داخلی و خارجی کشور را جهت تصویب (بند «۳» از اصل ۵۰) به شورای خلق (خلق مصلحتی) ارائه می‌کند (بند «۳» از اصل ۷۸). همچنین، رئیس‌جمهور موظف است هر سال طی یک پیام رسمی، شورای خلق را در جریان وضعیت کشور قرار داده و نمایندگان را از مسائل مهم سیاست داخلی و خارجی کشور آگاه کند (بند «۴» از اصل ۵۷)					
۳۳	ترکیه	پارلمانی	۱۱۲		رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر بر اجرای سیاست‌های کلی کشور نظارت دارد. هر یک از وزیران، مسئول اجرای سیاست‌های مزبور در حیطه صلاحیت خود هستند (اصل ۱۱۲)					

شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۳۴	توگو	ریاستی	۷۷، ۸۲ و ۹۷	دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت سیاست کشور را تعیین می‌کند (اصل ۷۷). نخست‌وزیر و وزیران در برابر مجلس در قبال سیاست‌های کلی کشور مسئولیت دارند (اصل ۹۷)					
۳۵	تونس	ریاستی	۴۹، ۵۸ و ۶۲	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را تعیین کرده و مجلس را از آن آگاه می‌کند (بند «۱» از اصل ۴۹). دولت موظف به اجرای سیاست‌های مزبور است (اصل ۵۸). اگر اقدامات دولت مطابق سیاست‌های کلی اعلام شده از سوی رئیس‌جمهور نبود، مجلس می‌تواند به دولت رأی عدم اعتماد دهد (بند «۱» از اصل ۶۲)					
۳۶	تیمور شرقی	پارلمانی	۱۰۳، ۱۱۰، ۱۱۵ و ۱۱۷	دولت - تصویب مجلس	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت، سیاست‌های کلی کشور را تعیین و اجرا می‌کند (بند «۱» از اصل ۱۰۳). دولت پس از تعیین سیاست‌های مزبور، از مجلس درخواست رأی اعتماد می‌کند (اصل ۱۱۰). در صورتی که مجلس رأی اعتماد ندهد، سیاست‌های مزبور برای دولت لازم‌الاجرا می‌شوند (بند «۱» از اصل ۱۱۵). همچنین، سیاست‌های کلی دولت را نخست‌وزیر تعیین می‌کند (بند «۳» از اصل ۱۱۷) و موظف است رئیس‌جمهور را در جریان سیاست‌های کلی دولت قرار دهد (بند «۴» از اصل ۱۱۷)					
۳۷	جزایر مارشال	ریاستی	۵	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هدایت سیاست‌های دولت بر عهده هیئت دولت بوده و هیئت مزبور در خصوص اجرای سیاست‌های دولت در برابر مجلس مسئول است (بند «۲» از اصل ۵). دولت برای اجرای سیاست‌های مزبور لوایح قانونی را پیشنهاد می‌کند (قسمت ۲ بند «۳» از اصل ۵)					
۳۸	جمهوری کنگو	ریاستی	۸۹، ۹۰، ۱۲۲ و ۱۲۳	دولت - مقنن	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	نخست‌وزیر به هنگام تصدی پست خود، سیاست‌های کلی کشور را به مجلس پیشنهاد می‌کند. (بند «۶» از اصل ۹۰). دولت سیاست‌های کلی مزبور را اجرا می‌کند (بند «۱» از اصل ۸۹). اگر مجلس سیاست‌های مزبور را تأیید نکند، نخست‌وزیر موظف است استعفای خود را به رئیس‌جمهور تقدیم کند (بند «۱» از اصل ۱۲۲ و اصل ۱۲۳)					
۳۹	جمهوری دموکراتیک کنگو	ریاستی	۸۶ و ۱۰۴	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را تعیین (اصل ۸۶) و هیئت دولت با توجه به دستورات نخست‌وزیر، سیاست‌های مزبور را اجرا می‌کند (اصل ۱۰۴)					
۴۰	جیبوتی	ریاستی	۳۰ و ۴۲	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را با مشورت هیئت وزیران (بند «۱» از اصل ۴۲) تعیین می‌کند (اصل ۳۰)					
۴۱	چاد	ریاستی	۹۲، ۹۳، ۹۶، ۱۴۲ و ۱۴۳	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت وزیران سیاست‌های کلی کشور را تصویب می‌کند (اصل ۹۲). دولت، متشکل از نخست‌وزیر و وزیران (اصل ۹۳) مسئول اجرای سیاست‌های مزبور است (اصول ۹۲ و ۹۳). نخست‌وزیر با مشورت هیئت وزیران، مسئولیت سیاست‌های مزبور را در برابر مجلس بر عهده دارد (اصول ۹۶ و ۱۴۲). اگر مجلس رأی عدم اعتماد دهد، نخست‌وزیر موظف است استعفای خود و هیئت وزیران را به رئیس‌جمهور تقدیم کند (اصل ۱۴۳)					

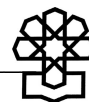
شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۴۲	رواندا	ریاستی	۵۰	دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت سیاست‌های کشور را تعیین و اجرا می‌کند (بند «۱» از اصل ۵۰)					
۴۳	روسیه	نیمه‌ریاستی	۸۰ و ۸۴	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور براساس اصول مندرج در قانون اساسی و همچنین سایر قوانین کشور، اصول راهنمای سیاست داخلی و خارجی کشور را تعیین می‌کند (بند «۳» از اصل ۸۰). همچنین، وی موظف است هر سال طی پیامی، مجلس را در جریان سیاست‌های مزبور قرار دهد (بند «۶» از اصل ۸۴)					
۴۴	رومانی	پارلمانی	۱۰۱ و ۱۱۳	دولت - مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت دولت سیاست داخلی و خارجی کشور را به کمیسیون مشترک مجلس و سنا اعلام می‌کند. در صورتی که کمیسیون مزبور سیاست‌های اعلام شده را تأیید کرد، دولت موظف به اجرای آنهاست (بند «۱» از اصل ۱۰۱ و بند «۳» از اصل ۱۱۳). در غیر این صورت، دولت سقوط خواهد کرد (بند «۲» از اصل ۱۱۳)					
۴۵	زامبیا	ریاستی	۵۰	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت وزیران سیاست دولت را تعیین نموده و در این خصوص به رئیس‌جمهور مشاوره می‌دهد (اصل ۵۰)					
۴۶	ساحل عاج	ریاستی	۲۱ و ۲۲	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست کشور را پس از مشورت با هیئت وزیران (بند «۱» از اصل ۲۲) تعیین می‌کند (اصل ۲۱)					
۴۷	سری‌لانکا	نیمه‌ریاستی	۵۸ و ۷۲	دولت - مقنن	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	رئیس‌جمهور در نخستین جلسه از دوره مجلس حاضر شده و به اعلام سیاست‌های کشور خواهد پرداخت (بند «۱» از اصل ۵۸). در صورتی که مجلس سیاست‌های کشور را تأیید نکرد، نخست‌وزیر مستعفی شناخته خواهد شد (قسمت ۲ بند «۲» از اصل ۷۲)					
۴۸	سنت‌کریستوفر	---	۱۰۶	نخست‌وزیر	ملکه انگلیس	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر سیاست‌های کلی دولت را تعیین می‌کند و قوه مجریه امور اداری کشور را در چارچوب سیاست‌های مزبور و قوانین، اجرا خواهد کرد (قسمت ۲ بند «۲» از اصل ۱۰۶)					
۴۹	سنگال	نیمه‌ریاستی	۴۲، ۵۳، ۵۵ و ۸۶	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست کشور را تعیین می‌کند (اصل ۴۲). دولت (نخست‌وزیر و وزیران) موظف است سیاست‌های مزبور را اجرا کند (اصل ۵۳). سیاست‌های کلی دولت توسط نخست‌وزیر جهت تأیید به مجلس اعلام می‌شود (اصل ۵۵). همچنین، نخست‌وزیر می‌تواند پس از مشورت با هیئت وزیران، از مجلس برای برنامه دولت و سیاست‌های کلی رأی اعتماد بگیرد (اصل ۸۶)					
۵۰	سودان	ریاستی	۴۹	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	تصویب سیاست‌های عالی هر یک از وزارتخانه‌ها بر عهده هیئت وزیران است (بند «۲» از اصل ۴۹)					
۵۱	سورینام	ریاستی	۸۱، ۱۱۵ و ۱۲۲	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هر سال در نخستین جلسه مجلس در ماه اکتبر، رئیس‌جمهور موظف است سیاست‌هایی را که دولت موظف به اجرای آن است، به مجلس اعلام کند (اصل ۸۱). شورای کشور می‌تواند درخصوص تعیین سیاست‌های کشور به دولت مشاوره دهد (قسمت ۲ بند «۱» از اصل ۱۱۵). هیئت وزیران مسئولیت اجرای سیاست‌های کشور را بر عهده دارد (بند «۱» از اصل ۱۲۲)					

شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۵۲	سوریه	---	۱۲۷ و ۱۱۹، ۱۱۸، ۹۴	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور پس از مشورت با هیئت وزیران، سیاست‌های کلی کشور را تعیین نموده و به اجرای آن نظارت می‌کند (اصل ۹۴ و بند «۱» از اصل ۱۲۷). سیاست‌های مزبور باید به مجلس ارائه شود (اصل ۱۱۸). هر یک از وزیران در حیطه صلاحیت خود، موظف به اجرای سیاست‌های مزبور هستند (اصل ۱۱۹)					
۵۳	سوئیس	ریاستی - پارلمانی	۱۸۰	دولت	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	دولت سیاست‌های کلی را تعیین می‌کند (اصل ۱۸۰)					
۵۴	سیرالئون	ریاستی	۱۰۷ و ۵۹	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت دولت سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۳» از اصل ۵۹). مجلس می‌تواند هر یک از وزیران را در رابطه با سیاست‌های کلی کشور احضار کند (قسمت ۲ بند «۲» از اصل ۱۰۷)					
۵۵	سیشل	ریاستی	۶۸	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت دولت در خصوص سیاست‌های دولت به رئیس‌جمهور مشاوره می‌دهد (اصل ۶۸)					
۵۶	عربستان	پادشاهی	۵۷ و ۵۵	پادشاه	پادشاه	پادشاه
شرح	پادشاه سیاست‌های کلی کشور را براساس احکام اسلامی تعیین کرده و بر اجرای آن نظارت می‌کند (اصل ۵۵). نخست‌وزیر و وزیران در خصوص سیاست‌های کلی کشور در برابر پادشاه مسئول‌اند (بند «۲» از اصل ۵۷)					
۵۷	عمان	پادشاهی	۵۲، ۴۴، ۴۳ و ۵۱	پادشاه	پادشاه	پادشاه
شرح	پادشاه سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۴۲). هیئت وزیران و کمیسیون‌های تخصصی پادشاه را در تعیین سیاست‌های مزبور کمک می‌کنند (اصل ۴۳). هیئت وزیران در برابر پادشاه (اصل ۵۲) مسئول اجرای سیاست‌های کلی کشور است (اصول ۴۴ و ۵۱)					
۵۸	غنا	ریاستی	۷۶	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	رئیس‌جمهور پس از مشورت با هیئت دولت، سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۲» از اصل ۷۶)					
۵۹	فرانسه	نیمه‌ریاستی	۵۰، ۴۹ و ۲۰	دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	دولت سیاست کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۱» از اصل ۲۰). نخست‌وزیر پس از مشورت با هیئت وزیران می‌تواند مسئولیت سیاست کلی کشور را در برابر مجلس بر عهده گیرد (بند «۱» از اصل ۴۹). اگر مجلس سیاست‌های تعیین شده توسط دولت را رد کرد، نخست‌وزیر موظف است استعفای دولت را به رئیس‌جمهور ارائه کند (اصل ۵۰). همچنین، نخست‌وزیر می‌تواند از سنا درخواست کند که سیاست کلی کشور را تأیید کند (بند «۴» از اصل ۴۹)					
۶۰	قبرس	ریاستی	۵۴	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	هیئت وزیران سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۵۴)					
۶۱	قرقیزستان	ریاستی	۴۲	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۳» از اصل ۴۲)					
۶۲	قزاقستان	نیمه‌ریاستی	۴۰ و ۴۴	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور جهت‌گیری سیاست داخلی و خارجی کشور را تعیین می‌کند (بند «۱» از اصل ۴۰). وی موظف است هر سال طی پیامی، شهروندان را در جریان وضعیت کشور و سیاست‌های مزبور قرار دهد (بند «۱» از اصل ۴۴)					

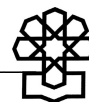
شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۶۳	قطر	پادشاهی	۱۲۲، ۶۷ و ۱۲۳	امیر	امیر	نخست‌وزیر
شرح	امیر با همکاری هیئت دولت، سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۱» از اصل ۶۷). هر یک از وزیران در حیطه صلاحیت خود ملزم به اجرای سیاست‌های کلی مزبور بوده و امیر می‌تواند آنان و یا نخست‌وزیر را در خصوص عدم اجرای سیاست‌های کلی کشور مورد بازخواست قرار دهد (اصول ۱۲۲ و ۱۲۳)					
۶۴	کامرون	---	۱۱، ۵ و ۳۴	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۵). دولت ملزم به اجرای سیاست‌های کلی مزبور است (اصل ۱۱). نخست‌وزیر پس از مشورت با هیئت وزیران مسئولیت سیاست‌های کلی دولت را در برابر مجلس بر عهده می‌گیرد (بند «۲» از اصل ۳۴)					
۶۵	کره جنوبی	ریاستی	۸۸ و ۸۹	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	سیاست‌های مهم دولت را هیئت دولت تعیین می‌کند (اصل ۸۸ و بند «۱» از اصل ۸۹)					
۶۶	کره شمالی	---	۹۱، ۹۸ و ۱۱۹	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس اعلای خلق، اصول کلی سیاست داخلی و خارجی کشور را تعیین می‌کند (بند «۴» از اصل ۹۱ و اصل ۹۸). هیئت دولت موظف به اجرای سیاست‌های مزبور است (اصل ۱۱۹)					
۶۷	کلمبیا	ریاستی	۳۷۰	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	سیاست‌های کلی راجع به اداره امور کشور را رئیس‌جمهور تعیین می‌کند (اصل ۳۷۰)					
۶۸	کامبوج	پادشاهی	۱۰۲		رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	وزیران به صورت جمعی در خصوص اجرای سیاست‌های کلی دولت در برابر مجلس مسئولاند (اصل ۱۰۲). نمایندگان مجلس می‌توانند از دولت در رابطه با اجرای سیاست‌های کلی دولت، سؤال کنند. در این صورت، درخواست خود را از طریق رئیس مجلس به اطلاع دولت می‌رسانند و نخست‌وزیر مکلف به پاسخ‌گویی است (بند «۱» و «۲» از اصل ۹۶)					
۶۹	کوبا	---	۷۵ و ۹۳	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	مجلس سیاست‌های کلی کشور را تصویب می‌کند (بند «۹» از اصل ۷۵). رئیس‌جمهور اجرای سیاست‌های مزبور را تضمین می‌کند (اصل ۹۳)					
۷۰	کویت	پادشاهی	۱۲۳، ۵۸ و ۱۳۰	امیر	امیر	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر و وزیران به طور جمعی در خصوص اجرای سیاست‌های کلی کشور در برابر امیر مسئولیت دارند (اصل ۵۸). سیاست کلی دولت را هیئت وزیران تعیین و اجرا می‌کند (اصل ۱۲۳). هر یک از وزیران در حیطه صلاحیت خود بر اجرای سیاست‌های کلی دولت نظارت دارد (اصل ۱۳۰)					
۷۱	گابن	ریاستی	۲۸ الف	دولت - مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر پس از مشورت با هیئت وزیران، سیاست‌های کلی کشور را برای تأیید به مجلس پیشنهاد می‌کند (اصل ۲۸ الف)					
۷۲	گینه	ریاستی	۳۷ و ۷۱	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۳۷)					
۷۳	گینه استوایی	ریاستی	۴۵ و ۴۷	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را تعیین نموده و هیئت وزیران آن را اجرا می‌کند (اصل ۴۵ و بند «۱» از اصل ۴۷)					

شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۷۴	گینه بیسائو	ریاستی	۶۹، ۶۷ و ۶۸	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس ملی سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند و دولت موظف به اجرای آن است (اصل ۴۸ و بند «۲» از اصل ۶۹). رئیس‌جمهور اجرای سیاست‌های کلی کشور را تضمین می‌کند (بند «۱» از اصل ۶۷)					
۷۵	لاتویا	پارلمانی	۶۱	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت دولت سیاست کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۶۱)					
۷۶	لبنان	نیمه‌ریاستی	۶۴ و ۶۶	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت وزیران سیاست‌های کلی کشور را تعیین کرده و نخست‌وزیر ضمن اعلام آنها به مجلس نمایندگان (بند «۳» از اصل ۶۵)، اجرای آن را تضمین می‌کند (اصل ۶۴ و بند «۱» از اصل ۶۵). وزیران به‌طور جمعی درخصوص اجرای سیاست‌های کلی کشور در برابر مجلس مسئولیت دارند (اصل ۶۶)					
۷۷	لیبی	---	۲۰ و ۱۸	شورای فرماندهی انقلاب	رهبر	نخست‌وزیر
شرح	شورای فرماندهی انقلاب، سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۱۸). هیئت وزیران مسئول اجرای سیاست‌های مزبور است (بند «۲» از اصل ۱۹) و لویحی که تنظیم می‌کند باید در چارچوب آن سیاست‌ها باشد (اصل ۲۰)					
۷۸	لیتوانیا	پارلمانی	۸۴	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست خارجی کشور را تعیین کرده و هر سال در مجلس حاضر شده و گزارشی را درخصوص وضعیت کشور و نیز سیاست داخلی و خارجی کشور ارائه می‌کند (بند «۱۸» از اصل ۸۴)					
۷۹	ماداگاسکار	ریاستی	۶۱ و ۶۴	نخست‌وزیر	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر سیاست‌های کلی کشور را تعیین کرده و دولت موظف به اجرای آن است (بند «۲» از اصل ۶۱ و بند «۱» از اصل ۶۴)					
۸۰	مالاوی	ریاستی	۷، ۸۹ و ۹۲	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	دولت مسئول تعیین و اجرای سیاست‌های کلی کشور است (اصل ۷). هیئت دولت به رئیس‌جمهور درخصوص تعیین سیاست‌های کلی کشور مشورت می‌دهد (بند «۲» از اصل ۹۲). رئیس‌جمهور باید هر سال در مجلس حاضر شده و گزارشی را درخصوص وضعیت کشور و نیز سیاست‌های آتی کشور ارائه کند (قسمت ۱ بند «۱۳» از اصل ۸۹)					
۸۱	مالدیو	ریاستی	۴۲ و ۵۸	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	رئیس‌جمهور هر سال طی پیامی سیاست‌های کلی کشور را به مجلس خلق اعلام می‌کند (اصل ۴۲). هیئت وزیران درخصوص تعیین سیاست‌های کلی کشور به رئیس‌جمهور مشورت می‌دهد (بند «۱» از اصل ۵۸)					
۸۲	مالزی	پادشاهی	۳۸	کنفرانس حکمرانان	پادشاه	نخست‌وزیر
شرح	کنفرانس حکمرانان (متشکل از فرماندار، نخست‌وزیر و هیئت اجرایی هر ایالت) در مواقع لزوم به تعیین سیاست ملی می‌پردازد (قسمت ۳ بند «۲» و بند «۳» از اصل ۳۸)					

شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۸۳	مراکش	پادشاهی	۶۰، ۶۶ و ۷۵	نخست‌وزیر	پادشاه	نخست‌وزیر
شرح	پس از آنکه پادشاه اعضای هیئت دولت را تعیین کرد، نخست‌وزیر موظف است در مجلس حاضر شده و سیاست کلی کشور را به اعضای مجلس معرفی کند (اصل ۶۰). هیئت دولت قبل از اتخاذ هر تصمیمی موظف است از انطباق آن با سیاست‌های مزبور اطمینان حاصل کند (اصل ۶۶). نخست‌وزیر در خصوص سیاست‌های کلی کشور در برابر مجلس مسئولیت دارد (اصل ۷۵)					
۸۴	مصر	نیمه‌ریاستی	۸۶، ۱۲۶، ۱۳۲، ۱۳۸، ۱۵۶، ۱۶۴، ۱۹۵ و ۲۰۲	دولت - مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور پس از مشورت با هیئت دولت سیاست‌های کلی کشور را تعیین کرده (اصل ۱۳۸) و در شروع هر دوره اجلاس مجلس، طی پیامی به مجلس خلق اعلام می‌کند (اصل ۱۳۲). مجلس خلق سیاست‌های مزبور را تصویب می‌کند (اصل ۸۶). همچنین رئیس‌جمهور در موارد ضروری در اجلاس مشترک مجلسین خلق و شورا حاضر شده و در خصوص سیاست‌های کلی کشور سخنرانی می‌کند (اصل ۲۰۲). رئیس‌جمهور می‌تواند در خصوص سیاست‌های کلی مرتبط با اصول انقلاب و حفظ اصول سوسیالیستی کشور مجلس شورا را مطلع سازد (بند «۶» از اصل ۱۹۵). هر یک از وزیران در حیطه صلاحیت خود و در چارچوب قانون (اصل ۱۵۶) مسئول اجرای سیاست‌های مزبور است. تخلف از این سیاست‌ها ممکن است به استیضاح و رأی عدم اعتماد منجر شود (اصل ۱۲۶)					
۸۵	مغولستان	نیمه‌ریاستی	۲۵ و ۳۳	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس ملی سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۲۵). رئیس‌جمهور در مواردی که لازم می‌داند می‌تواند در مجلس حاضر شده و در خصوص مسائل مهم مربوط به سیاست داخلی و خارجی کشور سخنرانی کند (اصل ۳۳)					
۸۶	موریتانیا	پارلمانی	۴۲، ۴۳، ۷۴ و ۷۵	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	سیاست‌های کلی کشور توسط رئیس‌جمهور تعیین می‌شود و دولت مسئول اجرای آن است (بند «۱» از اصل ۴۳). نخست‌وزیر سیاست دولت را براساس سیاست کلی کشور تعیین می‌کند (اصل ۴۲) و می‌تواند از سنا تأیید آن را درخواست کند (بند «۵» از اصل ۷۵). نخست‌وزیر و وزیران در خصوص اجرای سیاست‌های کلی کشور در برابر مجلس مسئول است (اصل ۷۴)					
۸۷	موزامبیک	نیمه‌ریاستی	۱۳۵، ۱۵۰، ۱۵۱	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس در خصوص مسائل مربوط به سیاست داخلی و خارجی کشور از صلاحیت قانون‌گذاری برخوردار است (بند «۱» از اصل ۱۳۵) و دولت در خصوص اجرای آنها به مجلس پاسخگو است (اصل ۱۵۱). سیاست‌های دولت توسط هیئت وزیران تدوین و تصویب می‌شود (بند «۳» از اصل ۱۵۰)					
۸۸	مولدوا	نیمه‌ریاستی	۶۶، ۹۶ و ۱۰۷	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس سیاست‌های اصلی داخلی و خارجی کشور را تعیین می‌کند (بند «۴» از اصل ۶۶). دولت موظف به اجرای سیاست‌های مزبور است (بند «۱» از اصل ۹۶ و بند «۱» از اصل ۱۰۷)					

شماره	کشور	نوع نظام	اصل قانون اساسی	نهاد تدوین و تصویب‌کننده	رئیس کشور	رئیس دولت
۸۹	نامیبیا	نیمه‌ریاستی	۴۰ و ۳۲	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	رئیس‌جمهور هر سال هم‌زمان با بررسی بودجه توسط مجلس، باید در مجلس حاضر شده و درخصوص سیاست‌های کلی کشور سخنرانی کرده و به سؤالات نمایندگان پاسخ دهد (بند «۲» از اصل ۳۲). همچنین هر یک از وزیران درخصوص اجرای سیاست‌های کلی کشور در برابر مجلس پاسخگو هستند (بند «۵» از اصل ۴۰)					
۹۰	نیجریه	ریاستی	۸۹ و ۸۸، ۶۱	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	دولت سیاست‌های کلی کشور را تعیین و اجرا می‌کند (اصل ۶۱). نخست‌وزیر پس از مشورت با هیئت وزیران، مسئولیت سیاست‌های کلی کشور را در برابر مجلس به عهده می‌گیرد (اصل ۸۸). اگر مجلس سیاست‌های مزبور و یا عملکرد دولت را تأیید نکند، نخست‌وزیر باید استعفای دولت را به رئیس‌جمهور ارائه کند (اصل ۸۹)					
۹۱	ویتنام	---	۸۳	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	مجلس ملی سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (اصل ۸۳)					
۹۲	هائیتی	نیمه‌ریاستی	۱۲۹/۶، ۱۲۹/۴، ۱۵۸ و ۱۵۶	هیئت وزیران	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	نخست‌وزیر با تأیید رئیس‌جمهور اعضای هیئت وزیران را انتخاب کرده و همراه با اعلامیه سیاست‌های کلی کشور جهت اخذ رأی اعتماد به مجلس معرفی می‌کند (اصل ۱۵۸). مجلس می‌تواند حداکثر یکبار در سال (۱۲۹/۶) دولت را درخصوص سیاست‌های کلی کشور استیضاح کند (اصل ۱۲۹/۴). دولت سیاست‌های کلی کشور را اجرا می‌کند (اصل ۱۵۶)					
۹۳	هلند	پادشاهی	۶۵ و ۴۵	هیئت وزیران	ملکه	نخست‌وزیر
شرح	هیئت وزیران سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۲» از اصل ۴۵)					
۹۴	هندوراس	ریاستی	۲۴۵	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور	رئیس‌جمهور
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را تعیین کرده و بر اجرای آن نظارت می‌کند (اصل ۲۴۵)					
۹۵	یمن	نیمه‌ریاستی	۱۳۵، ۱۱۸، ۶۱، ۱۴۲ و ۱۳۶	مقنن	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	رئیس‌جمهور سیاست‌های کلی کشور را تعیین کرده و به تصویب مجلس می‌رساند (اصل ۶۱ و بند «۵» از اصل ۱۱۸). نخست‌وزیر (اصل ۱۳۶)، هیئت وزیران و هر یک از وزیران (اصل ۱۴۲) مسئول اجرای سیاست‌های مزبور است (اصل ۱۳۵)					
۹۶	یوگسلاوی (سابق)	---	۹۹	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت دولت سیاست‌های کلی کشور را تعیین می‌کند (بند «۱» از اصل ۹۹)					
۹۷	یونان	پارلمانی	۸۵ و ۸۲	هیئت دولت	رئیس‌جمهور	نخست‌وزیر
شرح	هیئت دولت سیاست‌های کلی کشور را در چارچوب قوانین کشور تعیین کرده و به اجرا می‌رساند (بند «۱» از اصل ۸۲ و اصل ۸۵)					

شماره مسلسل: ۸۹۶۴

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مطالعه تطبیقی سیاست‌های کلی (۱) نگاهی اجمالی به جایگاه سیاست‌های کلی در قوانین اساسی برخی از کشورها (ویرایش دوم)

Report Title: General Policies in Comparative Studies Perspective (1)
A Brief Discussion Regarding the Status of the General Policies in the Constitutions of Several Countries

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه حقوق عمومی و بین‌الملل)

تهیه و تدوین: مسلم آقایی طوق

همکار: مجید زاللی

ناظر علمی: همایون حبیبی

متقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار: احمد مرکز مالگیری

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها: _____

منابع و مأخذ تهیه گزارش: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۳/۱